

BESLUT

2016-01-25

Dnr: 15/02091

SAKEN

SVT Nyheter Västernorrland, SVT1 och SVT2, 2015-08-06, kl. 18.10, 19.55 och 21.25 samt 08-07, kl. 7.40, 8.10, 8.40, 9.10, 18.10, 19.55 och 21.25, inslag om ett planerat asylboende; fråga om opartiskhet, saklighet och respekt för privatlivet

BESLUT

Inslagen frias. Granskningsnämnden anser att de inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet eller bestämmelsen om respekt för privatlivet.

INSLAGEN

Inslagen den 6 augusti 2015

Inslagen handlade om ett planerat asylboende. Inslaget klockan 18.10 påannonserades enligt följande.

De skandolomsusade bostäderna i [ortsnamn] är åter i hetluften. Ett företag i Örebro vill driva asylboende i husen men flera ortsbor menar att det är samma personer som tidigare vanskötte fastigheterna som står bakom planerna.

I inslaget sa reportern att de aktuella fastigheterna har bytt ägare flera gånger och att vanvården hade löpt som en röd tråd genom åren. I samband med detta visades arkivbilder på fastigheterna. Därefter medverkade en representant för en förening på orten som sa att fastigheterna missköts konsekvent under det senaste decenniet. Han sa vidare att alla boende har tvingats flytta förutom en familj som bor kvar. Reportern sa därefter bland annat att tidigare ägare till fastigheterna har struntat i att betala för underhållsarbeten och el samt att det ska ha förekommit hot om vräkning och fysiskt våld.

Senare i inslaget sa representanten att fastigheterna har bytt ägare på papper flera gånger men att det har varit samma personer som legat bakom. I slutet av inslaget sa reportern att det i inslagen kommande dag skulle berättas om kopplingarna till en person som en gång varit en av Sveriges rikaste.

Inslagen klockan 19.55 och 21.25 var huvudsakligen likalydande som inslaget som sändes klockan 18.10.

Inslagen den 7 augusti 2015

Inslagen handlade om det planerade asylboendet och boendets kopplingar till en finansman, NN. Inslaget klockan 7.40 påannonserades enligt följande.

I går kunde vi berätta att en ny ägare planerar att öppna asylboende i skandalhusen i [ortsnamn]. I dag kan SVT presentera uppgifter som kopplar finansmannen [NN] till boendet.

I början av inslaget sa reportern följande.

Bara för några år sedan var han Sveriges trettonde rikaste. Nu, efter en rad konkurser och tvister, har han en kvarts miljard i skulder hos Kronofogden. Tidigare misstänkt för grova ekobrott och utsedd till en av Sveriges sämsta hyresvärdar pekas han åter ut som mannen bakom det planerade asylboendet i [ortsnamn]. Men bilhandlaren som står på anbudet vill först inte kännas vid någon [NN].

Därefter intervjuades ägaren till fastigheterna som stod på anbudet. Reportern frågade ägaren om han kände NN och denne svarade att han träffat NN för 30 år sedan. Reportern sa därefter följande.

Men när SVT begär ut köpekontraktet från i våras så står deras namn där tillsammans. Klart och tydligt. Och när bilhandlaren besöker sitt nyförvärv har han sällskap i bilen. Mannen pekas ut av den anonyme filmaren som en [NN].

I samband med detta visades köpekontraktet i bild samt en del av en videofilm där en bil och en man syntes i bild. Därefter sades följande.

(Reporter) – Vi har också tagit del av en video här där du och [NN] är i [ortsnamn] tillsammans. (Ägare) – Okej. (Reporter) – Stämmer det? (Ägare) – Du, jag vill inte tala med dig något mer om det här.

I slutet av inslaget sades följande av reportern.

Nej, bilhandlaren från [ortsnamn] vill inte prata mer om [NN] och inte heller förklara varför underhållsarbetet bedrivs i en bil leasad av den förra fastighetsägaren. Men det är frågor som Migrationsverket gärna vill ha svar på. Och nästa vecka berättar vi hur de ser på kopplingarna till bland annat [NN]. En man som SVT sökt förgäves.

Inslagen klockan 8.10, 8.40 och 9.10 var likalydande som inslaget klockan 7.40. I inslagen klockan 18.10, 19.55 och 21.25 skedde en avannonsering som löd enligt följande.

Och SVT har under dagen haft kontakt med [NN]. Han avvisar bestämt att han har något med asylboendet i [ortsnamn] att göra och det blir som sagt mer om husen i [ortsnamn] i våra sändningar till veckan.

ANMÄLAN

Anmälaren är NN som i inslagen kopplades ihop med det planerade asylboendet. NN anser sammanfattningsvis att inslagen strider mot den opartiskhet, saklighet och kritiska granskning som kan förväntas av Sveriges Television (SVT).

NN är ingen brottsling. NN blev fälld för ett skattebrott år 1995 men var dessförinnan okänd av polisen. Fjorton år senare började ett mediedrev där NN kallades för brottsling och visades med bild i tv. NN påstods vara ägare till fastigheter som var misskötta. Bilder på stora skräphögar visades och NN påstods vara ansvarig för eländet.

I de aktuella inslagen beskrevs NN med bild som brottslingen bakom de aktuella fastigheterna vilket var helt felaktigt. NN känner den nuvarande ägaren sedan militärtjänsten men detta innebär inte att NN är inblandad i ägarens bolag eller affärer. I inslagen visades en bild på ägaren med en person som felaktigt påstods vara NN.

Inslagen var vinklade och ensidiga och syftade till att misstänkliggöra ägaren av fastigheterna genom att förtala NN och försöka koppla ihop NN och ägaren med de aktuella fastigheterna. Dessutom visades bilder som var ihopklippta med bilder från år 2009 för att framställa fastigheterna i ett dåligt ljus som inte överensstämmer med faktiska förhållanden. Fastigheterna är nämligen totalrenoverade sedan flera år tillbaka.

I fråga om inslagen den 6 augusti anser NN att reportern inte ens försökte att visa någon opartiskhet eller saklighet under intervjun. Ingen förklaring gavs till vem den intervjuade personen var och vad han hade med saken att göra. NN vet dock att den intervjuade personen är ansvarig för en webbsida som driver en förtalskampanj mot NN. SVT förtalar och förföljer NN och NN:s familj år ut och år in.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet samt bestämmelsen om respekt för privatlivet och anför sammanfattningsvis följande.

Bakgrund

De så kallade skandalhusen på den aktuella orten och NN var uppmärksammade i regionala media för ett antal år sedan och bevakades även i SVT. SVT har inte överblicken för granskningen i övrig media men bedömer inte att NN varit utsatt för ett "drev" i SVT. Det har handlat om en normal granskning i förhållande till NN:s position och verksamhet.

SVT:s bevakning av de aktuella fastigheterna började 2009. Husen ägdes då av ett företag och bytte till ett annat företagsnamn. Företaget gick i konkurs under år 2011 och konkursen avslutades år 2015. I konkursens spår följde flera olika tvistemål i rättsliga instanser. I styrelsen för företaget fanns NN. Av SVT:s bevakning framkom att husen vanskötts, vatten och el stängdes tidvis av på grund av obetalda räkningar med mera. Hyresgästföreningen placerade NN på sin lista över ”Sveriges värsta hyresvärdar” och krävde även tvångsförvaltning av företagets fastigheter.

Vid konkursen såldes bland annat de aktuella fastigheterna till andra ägare. De boende i byn menade att detta var en skenaffär eftersom de nya ägarna var nära vänner till NN. NN fortsatte att tidvis vistas på orten och meddelade hyresgästerna att all kommunikation om fastigheterna skulle gå genom honom. Även till Hyresgästföreningen meddelade NN att han företrädde bolaget trots att han inte officiellt företrädde bolaget som ägde fastigheterna.

Eftersom NN tidigare hade dömts för grova ekonomiska brott bedömde redaktionen att omständigheterna och hans agerande var av stort allmänt intresse.

Delar av fastighetsbeståndet såldes vidare till ett annat företag. Även här fanns kopplingar till NN. I styrelsen satt NN:s advokat och företagskompanjon. Dessa nekade till samröre med varandra men i Gävle tingsrätt framkom att advokaten i alla fall påstod sig sitta i styrelsen som advokaten också företrädde i rätten. Enligt Panamas offentliga bolagsregister sitter NN fortfarande i denna styrelse.

Det nya företaget som nu ägde de aktuella fastigheterna ansökte hos Migrationsverket om att få starta asylboende. Återigen menade byborna att det var NN som låg bakom. Dels på grund av kopplingen mellan kompanjonen och NN men även för att samma förvaltningsbolag fortsatte att arbeta i fastigheterna. Enligt Lantmäteriet bytte vissa fastigheter inte ägare utan fortsatte ägas av NN:s nära vänner; säljarna till fastigheten i det nu aktuella inslaget, vid sändningstillfället fortfarande ägare till fastigheten. En av dessa ägare satt även i styrelsen för det asylboende som NN drev och som gick i konkurs. NN har även bott hos denne person.

Detta var en del av bakgrunden till att de nya uppgifterna i inslagen den 7 augusti om kopplingar mellan NN och den nye ägaren till fastigheterna och den tänkta verksamheten bedömdes ha ett starkt allmänt intresse. Uppgifterna kom från flera olika källor som hört av sig direkt till redaktionen och NN var fortfarande en välkänd person inom sändningsområdet. I inslaget presenterades uppgifterna om kopplingarna men det slogs inte fast att NN verkligen stod bakom det nya asylboendet.

Inslagen den 6 augusti

I inslagen den 6 augusti uttalade sig ordföranden i en förening om misskötseln av de aktuella fastigheterna. Hans namn och titel syntes tydligt i inslagen. I inslagen beskrevs att olika företag velat öppna asylboenden i just dessa fastigheter. NN:s namn, bild eller företag förekom inte i inslagen. Den aktuella föreningen har en hemsida där det finns en länksida med mediebevakning av de så kallade skandalhusen. SVT kan inte se att de webbsidor som föreningen länkar till skulle vara så kallade hatsidor.

Inslagen den 7 augusti

När redaktionen granskade fastighetsaffären framkom att en av fastigheterna såldes av två privatpersoner till ägarens bolag. En av säljarna är den vän som NN bott hos och som suttit i samma styrelse som honom. På köpehandlingen fanns även NN:s egen namnteckning. Där underskrift av maka/sambo till den säljare som var bekant till NN skulle stå kunde NN:s namnunderskrift i stället tydligt läsas. Köpebrevet visades i bild i inslagen.

Att en av Sveriges mest skuldsatta personer som under exceptionella omständigheter, bland annat bedömts vara olämplig att driva just asylboende, undertecknat en köpehandling som make/maka/sambo till säljare (som han inte var gift eller sambo med) avseende fastighet där avsikten var att starta ett just ett asylboende, bedömdes ha ett starkt allmänintresse. Speciellt eftersom NN själv tidigare har uppgett att han inte har något med fastigheterna att göra och ägaren på direkt fråga sagt att han inte kände till NN.

När redaktionen ställde frågor till ägaren om NN:s kopplingar till affären och upprepade frågan om ägaren kände NN ändrade sig ägaren och medgav att han träffat NN för 30 år sedan. Ägarens svar framgick av inslagen.

I samband med granskningen fick redaktionen en video av en anonym tipsare, som tidigare träffat NN. Videon påstods av denne föreställa NN vid ägarens bil. Kontroll med bilregistret visade att bilen var registrerad på ägarens firma. I inslagen sades att ägaren hade sällskap i bilen som "... pekats ut av den anonyme filmaren som en NN". När redaktionen konfronterade ägaren med innehållet på videon valde han att avsluta samtalet och inte kommentera informationen, vilket framgick av inslagen.

Efter det att inslagen sändes har det framkommit att den aktuella fastighetsaffären har stoppats av Lantmäteriet eftersom det var oklart varför NN:s namnteckning fanns på köpehandlingen.

Anmälaren anser att det i inslagen visades en bild på ägaren tillsammans med en person som felaktigt påstods vara NN. Detta var en stillbild i början av inslagen som hade skickats till redaktionen. Bilden föreställde ägaren och en annan man. Inte heller i detta fall påstods att denna person var NN. Berättarrösten talade i

stället om ”bilhandlaren som står på anbudet vill först inte kännas vid någon NN” vilket var en korrekt beskrivning och refererade till det samtal som just skulle spelas upp i inslagen.

Samtliga bilder på fastigheterna i inslagen den 7 augusti var nytagna. Som framgick i inslagen hade det sänts ett inslag dagen innan där det förekom en historisk tillbakablick på bevakningen av de aktuella husen där arkivbilder förekom till viss del.

I de tidiga sändningarna under dagen den 7 augusti redovisades att redaktionen inte fått kontakt med NN. Så fort redaktionen fick tag på honom, redovisades hans kommentar i inslagen. Han sa att han ”avvisade bestämt att han hade någonting med asylboendet att göra”. Kommentaren redovisades fortsättningsvis i samtliga sändningar under kvällen.

När det gäller den del av NN:s verksamhet som granskades i inslagen anser SVT att den inte hör till hans privata sfär. NN har offentligt, i förhållande till hyresgästförening, Migrationsverket, de boende på orten och så vidare agerat och uttalat sig så det är uppenbart. Enligt SVT fanns även ett oavvisligt allmänt intresse att redovisa uppgifterna med tanke på NN:s position och tidigare historia.

KOMMENTAR FRÅN ANMÄLAREN

NN har getts tillfälle att kommentera SVT:s yttrande men har inte hörts av.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag, antingen genom att den kritiserade själv medverkar eller genom att en kommentar från honom eller henne redovisas.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (15 § i sändningstillståndet).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Det ingår inte i granskningsnämndens uppdrag att pröva frågor om förtal. Anmälarens kritik i detta avseende lämnas därför utan åtgärd.

Granskningsnämnden anser inledningsvis att den kritik som riktades mot NN i inslagen den 7 augusti var av sådan art att den krävde ett bemötande. I SVT:s yttrande uppges att redaktionen sökte NN och att en kommentar från honom redovisades så fort som de fick kontakt. Nämnden konstaterar att NN:s uppfattning, om att han inte hade någon koppling till det planerade asylboendet, redovisades i inslagen den 7 augusti klockan 18.10, 19.55 och 21.25. Nämnden kan mot den bakgrunden inte finna att inslagen strider mot kravet på opartiskhet.

Nämnden konstaterar att det i inslagen den 7 augusti påstods att NN hade vissa kopplingar till det planerade asylboendet samt att det i inslagen redovisades vilka dessa kopplingar var. Nämnden anser inte att framställningen medför att inslagen strider mot kravet på saklighet.

Nämnden anser att vissa uppgifter som lämnades om NN i inslagen den 7 augusti var av intrångskaraktär. Nämnden konstaterar att SVT i sitt yttrande fört fram bakgrundsuppgifter i ärendet som enligt SVT motiverar namnpubliceringen. NN har getts tillfälle att kommentera de uppgifter som förts fram men har inte hörts av. Nämnden saknar därmed anledning att ifrågasätta uppgifterna i SVT:s yttrande. Enligt nämndens mening finns ett allmänt intresse av att rapportera om förhållandena kring de aktuella fastigheterna, särskilt som den planerade verksamheten innefattade statlig finansiering. Mot bakgrund av NN:s tidigare kopplingar till och roller i de aktuella fastigheterna, utifrån SVT:s bakgrundsbeskrivning i yttrandet, anser nämnden att det intrång som uppkom genom namn- och bildpubliceringen får anses vara motiverat av ett oavvisligt allmänt intresse. Inslagen strider därför inte mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Nämnden kan inte finna att vad anmälaren i övrigt anfört medför att inslagen strider mot bestämmelserna i SVT:s sändningstillstånd.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Elisabet Bäck, Leif Hedman, Jan Holmberg, Nedjma Chaouche, Ulrika Hansson och Clas Barkman efter föredragning av Nathalie Eriksson.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Nathalie Eriksson